

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oglepanju n. pr. (Januarja 31-20) poleg valoga (imena in naslova) pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Posvetite jo pravilno, da se vam ne ustavi list.

KDO PROTEŽIRA SVOBODNO LJUBEZEN IN RAZDIRA DOM?

Pred tridesetimi leti je bila kaj priljubljena fraza med političarji starih strank v Evropi, da hočejo socialisti uvesti svobodno ljubezen, da so razdiralec družinske sreče itd. Po nekaj letih se je ta fraza tako obrabila, ker ni živ krst verjel vanjo, da je polagoma izginila iz javnosti in je bila le še slišati na shodih Marijinih devic, na katerih je hudomušen kaplan in v interesu klerikalne stranke sva-ril Marijine device pred strašnimi socialisti.

Komaj so boljševiki prišli do moči v Rusiji, ni ta fraza več veljala za socialiste, ampak rekli so, da so boljševiki uvedli svobodno ljubezen v Rusiji. Ali Rusija je daleč od Amerike in veliko Američanov se sploh ne briga, kako žive ljudje v Rusiji, ker nimajo poželjenja, da se tam naselijo. Eraz je torej po dobrem letu izginila iz javnosti, da zopet oživi in zadene politične nasprotnike, ki niso več voditeljem starih političnih strank. Potisnili so socialiste in boljševike v kot in so rekli, da so farmarji v Severni Dakoti, ki so organizirani v Farmarski nestranski ligi, uvedli svobodno ljubezen. To je bat, so mislili voditelji starih političnih strank, s katerim lahko udarijo po farmarjih, ki se ne dajo več voditi za nos od nas. Pa so udarili.

Ali udarec ni dolgo sedel, kajti prišla je žena, ki ni socialista, boljševica, pa ne članica Farmarske nestranske lige, in je povedala, kje je treba iskati prave razširjevalce svobodne ljubezni in razdiralce družinske sreče. Ta žena je Mrs. Ida Couch Wood, predsednica Spominkega sklada Elizabete McCormickove. Ona pravi, da je razširjevalce svobodne ljubezni in razdiralce družinske sreče iskati med profiterji, ki so podražili stanovanja, pohištvo, obleko in živež, da nimajo mladi ljudje poželjenja, da si ustanove svoj lasten dom.

Mrs. Wood pravi:

"Če bo draginja obstala še dalje, tedaj se pomnoži umrljivost detet in znižala se pa bo telesna sposobnost, tako da bo prihodnja generacija Amerike za nas sramota mesto naš ponos.

"Veliko mladih ljudi je opustilo načrt za ženitev in mnogi drugi, ki jih poznam, ker so poročeni, pravijo, da ne morejo imeti otrok, ker ne morejo zanje skrbeti v teh dneh draginje. To je najslabša vrsta narodnega samomora."

Profitarji, ki so odgovorni za tak položaj, niso socialisti, radikalci, komunisti, nadkomunisti in tujezemski delavci. V velebizniškem časopisju se dajo hvaliti kot najbolj patriotični državljani, dasiravno jim je dolar vsaj. Ni čudo, če taki ljudje vpijejo najglasnejše, da je treba napraviti izjemne zakone, da tako prikrivajo svoje umazane oderuške manipulacije. Podobni so tatu, ki je tekel z ukradenim blagom in kričal pri tem "primite tatu", da je obrnil pozornost od sebe.

Ohranite gozdove. — Ne mine skoraj dan, da ta klic ne zagleda belega dne v velebizniškem časopisju. Kdo naj ohrani gozdove, tega pa to časopisje ne pove, čeprav naštevajo, da vsako leto posekajo 100,000,000,000 čevljev lesa, zraste ga pa le 35,000,000,000 čevljev.

Kdo pa seka les v Združenih državah? Lesni trust, kajne. Lesni trust se pa nikoli ne bo brigal za pogozdovanje, če ga do pogozdovanja ne prisilijo postave. Neumno je torej stokati, da grede krasni ameriški gozdovi v nič, ko ima velebizniško časopisje moč, da napravi potreben pritisk, da Združene države dobe postave proti brezmiselnemu opustoševanju gozdov. Ali gospodje uredniki velebizniškega časopisja se nočejo zameriti lesnemu trustu in tako ostanejo le pri zdihovalju, da bodo ogromni ameriški gozdovi ziveli kmalu le še v pravljicah.

DOPISI.

Wick Haven, Pa. — Premogorovi v tukajšnji okolici so pričeli bolj počasi obratovati, ker je pričelo primanjkovati železnih voz. Ko je bil ves obrat ustavljen valed nesporazuma med organiziranimi premogarji in lastniki rogov, je bil tak jok in stok valed pomanjkanja premoga, da je bilo joj. Sedaj ke smo komaj delali štiri tedne, je pa menda že dovolj premoga vstopovod. Nam se nekaj čudno vidi, kako smo mogli v tako kratkem času nakopati dovolj premoga?

Lastniki rogov so pričeli navajati za vzrok pomanjkanja železnih vozov snežne zamete in mrav. Rečitev tega vprašanja prepuščam drugim, ki se bolj razumejo na to, kot pa mi navadni premogarji.

14-odstotno povišanje plače pomeni toliko nam premogarjem v sedanji draginji, kot da bi jda virgel v pekel. Ne verjamem, da si zamoremo z Garfieldovimi 14 točkami kupiti za jutrek.

Na društvenem polju napredujemo še dosti dobro vseh ozirih. Pred kratkim smo ustanovili združeno prodajalno, za katero se kaže veliko zanimanje med tukajšnjimi rojaki. Izprivedli so, da je mogoče v sedanji razmerah le na ta način ublažiti sedanjo draginjo vseh življenjskih potrebščin, katere tako nezmožno guli nas delavce. Zavedajo se, da dobiček, katerega si razdelijo privatni trgovci in katerega jim kopičimo mi delavci, lahko spravijo sami potom združne prodajalne. In to je tudi razlog, čemu bi bogatili naše izkoriščevalce, ako ni potreba? Ako so zmogli to angleški delavci, zakaj bi mi ne? Cimprej se bomo osamosvojili na gospodarskem polju, tem preje bomo korenito izboljšali naše tužne razmere. Valed tega apeliram na vas rojake v tukajšnji okolici in po Ameriki sploh, pristopajte v združne prodajalne, podpišajte iste in agitirajte za ustanovitev novih združnih prodajal.

Vsem "ledig" in "fret" rojakom želim vesel prepustiti dan. Eden, ki jim dela nadlogo.

Chicago, Ill. — Ker so tako ročne vesti iz stare domovine v zadnjem času in je gotovo vsak rojak radoveden, kako so razmere v splošnem v stari domovini, naj navedem sledeče pismo, ki sem ga dobil od svojega prijatelja.

Stara Loka, 27. dec. — Božični prazniki... Včeraj je padel dež, danes je pa zunaj tako lepo, kot spomladi; cel dan solnce, kar je bilo malokrat pri nas o Božiču. Na Koroskem, ki je le malo proč, pa je bila zelo huda zima vsa čas in sneg je že zapadel pred dvema mesecema. Zares takega Božiča že ne pomnim; samo enkrat, ko sem bil otrok, je prvi sneg zapadel šele na Treh kraljev dan.

Naši socialisti dobro napredujejo pri nas. Orkotskava stavka je končana in imamo soper časopise, spet borba papirna. Samo draginja je silna na tem polju. "Narod" stane sedaj K 120 na leto ali 40 do 60 vinarjev štev. Če je pa količjak kakoga 14-dnevni-ka pa 15—20 K na leto. Orkotskavecem so povišali plačo za 80 odstotkov.

Draginja živil je vsak dan večja. Vlada je izdala ukaz, da bo žito pri veleposrednikih zopet rekvirirala in nastavila bo povsod enotne tržne cene.

Narodni socialisti so hoteli ustanoviti svojo stranko v Ljubljani. Socijalni demokratje, pa so jim ustnovno aborovanje razblili. Kot videti, bo boj hud pri naših občinskih volitvah. Kot se govori, bo pri nas vpeljan srbski volilni red, ki je pa menda zanič. Jaz ga ne poznam.

Grozi nam pomanjkanje premoga. Čez Božič, tri dni, ni vozil noben osehven vlak, v Nemški Avstriji pa cel teden ne vozijo nobeni vlaki. Železnice imajo pri nas premoga za en dan. Vlada je izdala ukaz, da morajo vsi tisti ki imajo janski les, ga takoj oddati premogorovom, ker drugače premogarji ne morejo delati. Dobavitelj lesa delajo z vsemi močmi, da dobavijo potrebni les. Kar imajo takega lesa, ga oddajo vsaga sproti. Druge vrste les pa zadržujejo v skladiščih valed pomanjkanja prometnih sredstev (vagonov) in zaprtja italijanske meje. Kot se čuje, nam skoro

odpro črto čez Bohinj in tudi pri Celovcu ho pot odprta v Nemško Avstrijo.

Kot sem že poročal, smo imeli kolkovanje krom v začetku decembra. Koliko smo, oziroma imamo sedaj denarja, še ni znano. Ves kapital se trudi, da kar mogoče izigne iz blagani in samo "mal" človek drži doma denar, dočim kapitalist drži prazne kase in ima veliko blaga. — Tvoj Temo.

Posebno zanimiv je zadnji odstavek tega pisma in rojaki naj pazno prečitajo zadnje vrstice in dobro premislijo in spoznali bodo cilj kapitalistov v stari domovini — oni polne zaloge raznovrstnega blaga — reveži pa ničvreden denar in prazen želodec in niti ennj, da bi pokrili svoje telo. — Stiprniški.

Johnstown, Pa. — Kot je že znano vsem rojakom, je naseljenih v tukajšnji okolici veliko števil rojakov. Toda, ako bi kdo sdil po dopisih, ki prihajajo v javnost iz tukajšnje naselbine, bi mislil, da je tukajšnja naselbina zelo majhna. Toda vzrok temu ho najbrže ta, ker se Slovenci vse premočno zanimamo za naš edini slovenski delavski dnevnik "Prosveta". Dolžnost naša bi bila, da bi se vse bolj zanimali za ta naš delavce zelo koristen in potreben list "Prosveta". Apeliram na vse rojake, agitirajte za ta list, razširjajte ga in podpirajte.

O delavskih razmerah nimam kaj posebnega poročati. Omenim naj le toliko, da se mi je zdelo sramotno iti nazaj na delo, ne da bi dosegli svojih upravičenih zahtev. Povišali so nam sleer plačo za 14 odstotkov, toda toliko to pomeni za delavca v sedanji draginji, lahko razvidi vsakdo. Sedaj naj pa premisli, kako "fletno" bomo živeli v deželi draginje in sneg. Sicer ne bomo stradal pi-jače, ker imamo skoro v vsaki hiši napeljan vodovod. Saj pravijo, da je za delavca voda dobro. Sicer pa ubog premogar ne potrebuje pijače, ker iste dobi dovolj pri svojem delu, ko pride kompanij-ki... priganjš z okrepčilom "Hurry up", kar pomeni po naše "hitro delaj, ker si dobil 14-odstotkov.

Papušam rojake, ki se pogovarjajo in pravijo, da imamo sedaj "draž", ko smo dobili povišanje plače in kot namerčak pa še povišanje življenjskih potrebščin. Kakor hitro so trgovci zvedeli, da smo dobili povišanje plače, so takoj zopet povišali tudi življenjske potrebščine za nekaj stopnje višje. Bušelji krompirja je pred našim povišanjem stal \$2.80 in ko smo mi dobili povišanje plače za 14 odstotkov, so nam rekli trgovci "mi bomo pa dali večje povišanje" in podražili so krompir na štiri dolarje bušelj. Vidite, tako dobimo povišanje na vseh straneh.

"Slovenski delavski dom" je ustanovil dramatični klub pod vodstvom rojaka Florijana Viranda. Temu novo ustanovljenemu klubu želim veliko uspeha. Apeliram na rojake, da naj se že enkrat prebudijo iz svojega spanja in da naj delujejo na poti napredka.

Končno se enkrat apeliram na vse rojake, naročajte se na edini slovenski delavski dnevnik "Prosveta", ker v njem najdete veliko podučnega čtiva za vse delavce. — Listu pa želim veliko napredka v prestopnem letu 1920. — Poročevalce.

3 poto. — V "Prosveti" št. 12 od 15. januarja sem čital jedrnat dopis rojaka Joe Radelja iz Racine, Wis., ki opisuje farmarske razmere. On omenja, da je čital v dopisu, koliko dobijo farmarji za mleko. O tem se b že jaz poročal nekatere stvari in sicer novembra meseca l. l. Valed mojega poročila se je potem nekdo oglašil z dopisom v "Prosveti". Poročal sem namreč pomotoma, da nekateri dobijo od sto do 150 dolarjev na teden. O tem sem se priprlel pozneje, da to vato dobi-jo na 14 dni. Opozorili so me po-tem nekateri Willardani na to pomoto, kar sem jim potem pi-sameno pojasnil, da sem nevede napravil to napako.

Na svojem potovanju sem obiskal precej slovenskih farmarjev, ki so se vsi pohvalili in razvedli sem, da živijo zadovoljno na svoji zemlji. In rojaki se tudi zelo radi naseljujejo v willardski okoli-ici. K temu je dokaz, da so je na-

ZENA JE POGNALA REV. DE LUCA IZ ZAPORA.

Los Angeles, Cal. — Ko je državni pravdnik Robert O'Conner izjavil, da soproga rev. Evgenio De Luca ne more pričati proti svojemu soprogu, je ugledil pot za poravnavo. Žena je šla k svojemu soprogu rev. De Luca, ki je sedel v zaporu v San Diego. Pogovarjala sta se dve uri in plakala, nakar sta izjavila, da je vse pozabljeno in da sta zopet prijatelja. Na predlog državnega pravdnika je bila tožba radi kršenja Mamove postave umaknjena.

AMERIŠKI KAPITALISTI ŽELE TRŽITI S SOVJETSKO RUSIJO.

Washington, D. C. — Ščili so se zastopniki raznih ameriških kompanij, da ustanove Ameriško-rusko trgovsko družbo. Predsedoval je E. P. Jennings, predsednik Lehigh Machine kompanije. Dejal je, da želi, da Amerika odpravi blokado Rusije, kot je to storil najvišji svet v Parizu. Med temi kompanijami so mesarske družbe, kompanije, ki izdelujejo orodje, stroje in druge produkte. Te družbe razpolagajo z mnogimi milijoni in žele, da se odpre trgovina s sovjetsko Rusijo.

SLED ZA REŠENIM ODDELKOM IZGUBLJENA.

Chicago, Ill. — Šest pogumnih mož se je odpravilo na pot, da prinesejo živila močvju na parniku "Sidney O'Neff", ki je običal v ledu šest milj od obrežja.

V soboto je kapitan Olson s štirimi tovarši zapustil parnik, da prinese živila. Dospeli so srečno na suho. Drugi dan se jim je pridružil še Paulus Hanson, star prijatelj kapitana Olsona in vsi skupaj so se podali na ledeno polje ob pol devetih zjutraj, sveda obloženi z živili.

Frank Dagett, varuh vodovodne naprave na jezeru, je sporočil, da ni videl rešilnega oddelka, ko je šel miljo proč od vodovodne naprave na parnik. Pripomnil je, da ima izvrten daljnogled, toda rešilnega oddelka ni opazil. Urbino I. Hermann se je podal s svojim psom na iskanje. Podal se je na pot okoli poldneva. Prišel je v obližje vodovodne naprave. Veter je takrat pihal s hitrico dvajsetih milj v uri. Pihal je od jugozahoda in omajal je led, tako da se je njegov pes parkrat pogreznil v jezero. To ga je prisililo, da se je vrnil in da ni mogel nadaljevati poti do parnika. Jugovzhodni veter je povzročil velike in nevarne razpoke v ledu.

Varuh vodovodne naprave je dalje izpovedal, da je videl samo enega človeka priti na parnik in tri osebe, ki so zapustile parnik. Oddal je strel iz svoje puške, da jih opozori na nevarnost, ker so nastale razpoke v ledu.

Mornarji izjavljajo, da bo mogoče v terek doseči parnik z vlačilnimi ladjami.

AVSTRO-OGRESKIM PLENIČEM NI DOVOLJEN VSTOP NA SUHO.

New Orleans, La. — Sem je dospel grof Andrej Ziechi pl. Ziechi in Vasonko in grofica, toda naseljeniške oblasti jima niso dovolile stopiti na suho, ker se nista ravnala po predpisih za potne liste.

Grof je dospel sem kot mornar na parniku, na katerem se je pripeljal, grofica je pa bila uslužbenka na parniku kot sobarica. Grof pravi, da je zapustil Budimpekto radi boljševikov in krštanških socialcev, ki so se kasneje polastili ogrske vlade. Dodal je, da so tudi Rumunci pripomogli, da je obrnil Ogrski hrbet.

ŽRTVE INFLUENCE.

Chicago, Ill. — V štirindvajsetih urah do vonedelja popoldne je bilo prijavljenih 1500 novih slučajev influence. V tem času je umrlo 50 oseb na influence in 51 na pljučnici.

Selilo v desetih letih med Fairchildom in Greenwoodom, kateri mesti sta združeni drugo od drugega kar 30 milj, okrog sto slovenskih farmarjev. — Matija Pogorelec.

Slovenska zemlja.

KAMENJATE ALI SAVINJSKE ALPE, KJE ZORADEBA IN NOJE LICE.

Spisal Ferdinand Seidl (Dolje.)

Potentakem ima ledniška groblja dovolj značilnih svojstev. Po njih jo spoznamo, tudi kjer je že davno skopnel lednik, ki jo je nagrmadil. Tisoče let se more ledniška groblja ohraniti in izpričevati nekdanjo navzočnost lednika in gospodstvo osornega podnebj.

Razven naloge, ki jo izvršujejo ledniki, ko odnašajo in odlagajo groblje, imajo še drug posel. Ledniki namreč preobrazujejo dno in strani svoje struge. Mehki led tega seveda ne zmore. Toda vanj so vloženi kameni in skale spodnje groblje, in delujejo kakor zobje v brani. Z njimi se loti lednik svoje struge. Pod silnim pritiskom ledu, ki se pomika naprej, obtočijo, odkrlijo in obrusijo se brane in robovi, kolikor jih je v podlagi. Vogli, ki so poprej moleli iznad nje, se izpremenijo v zaokrožene grbe. Naredijo se manjše ledniške grbe in večje ledniške grbine (po francoskem nazivanju "roches moutonnées", ker pogled na krajino, ki ima takih grbin drugo poleg druge, spominja na čredo leščih ovac, kjer se vidijo zaokroženi hrbi drug poleg drugega). Posebno trdi kamni, ako so v talni groblji, podlagi orazijo in opraskajo, pa se tudi med seboj in na podlagi obtejejo in orazijo. Na ta način lednik oskobilja dno in strani svoje struge, ter jo poglablja in razširja. Obenem jo izkusa izdelati v premi smeri, ker obtočijo in obrusijo vogle in rtiče, ki so mu na poti na dnu in v levi. Ledniku pomaga tudi zmrazal, ki deluje pod njim, ter odklešava in odkrhuva po njegovem kamenenem dnu. Pomikaje se dalje, odnaša lednik te okruske obengem a tako grobljo. Ledena reka torej poglablja in preobrazuje svojo dolino kakor jo tekoča voda tudi, ampak izdelek ima drugo obliko. Tekoča voda reši pod seboj, kakor lemež na plugu reže brado. Ako obenem prvanje krusi pobočja, nastane dolina, ki se proti dnu oži; pobočji obeh strani vinata naravnost proti dnu dolinske zarezje. Široki lednik ne reže kakor lemež, nego struži kakor mizarjev skobelj. Lednik izskobilja svojo podlago in naredi pod seboj široko dolino s plitvim dnom in strminimi pobočji. Tekoča voda torej naredi klinasto dolino, ki ima v povprečnem prerezu podobo črke V, lednik pa izskobilja koristno dolino, ki ima v prerezu obliko črke U.

Na početku ledniške doline se pobočji ne strnita klinasto ali v ostrim kotu. Ondi se led steka od treh strani; z desne, leve in ozadnje; sila njegovega delovanja je tu namnožena in osredotočena. Zatorej izskobilja in izkleše v širokem polukrogu stoječe, razmaknjene, globoko segajoče od dna rezo ločene navpične stene. Sklep koristaste ledniške doline je torej kakor ogromna polukrožna ograda. Ker spomina po obliki "dolinski cirk" (od latinske besede circus); po naše bi menda rekli "dolinski ogradec," ako ne sprejememo preprostega ljudskega izraza: kot, kotanja (kotinja, kočnja).

V ledenih višavah Alp in drugih gorovij je vrstijo pogostoma v pobočjih pod grebeni in vrhovi enake globeli z ravnim dnom, ki ga oklepajo ob straneh in ob ozadju v polukrogu stoječe strme stene, zarezane v gorski šk; sprdaj je globel odprta visoko nad dolino. Vsaka taka globel je pravcat, samostojen dolinski cirk ali ogradec. Na njegovem dnu leži trafen sneg ali mal lednik in naznanja, da je globel enakega nastanka kakor veliki amfiteatralni sklepi koristastih ledniških dolin. Razni narodi nazivljajo te značilne gibbeli vsaki po svoje. Alpeki Nemci imenujejo tak samostojen cirk "Kar" (das Kar, množina die Kare). V naslednjem razmotrivanju ga bomo nazivali "okrešelj" (rodilnik okrešlja).

O lednikih imamo še omeniti, da priteče sredi izpod sprednje globlje potok, ki odvaža vodo stanjatega ledu. Tu neha delokrog ledu, a takoj začne neumorno toriče tekoče vode. Že pod lednikom pograbi potok nipo in drobneji gruča talne groblje ter valj po strugi naprej.

(Dolje sledi.)

Inozemstvo.

Civilna vojna na Iraku.

Limerick, Irsko. — V nedeljo ponoči je okrog 40 oboroženih moških napadlo policijsko barako v Munroju, v kateri je bilo osem konstablerjev. Boj se je vršil dve uri in napadalec so se končno umaknili, ko se je bližala vojaška četa na pomoč obleganim policistom.

Dublin, Irsko. — V Baltinglassu je bila večeraj bitka med republikani in policisti. Podrobnosti niso znane vsoled pretrganega telefonske zveze, toda v Dublinu sta bila pripeljana dva ranjena konstablerja.

Arthur Griffith in profesor McNeill, glava antifašistične vlade, sta imela v nedeljo dolgo konferenco z deputacijo Delavske stranke iz Anglije, ki preiskuje položaj na Irskem.

Angleška vlada je razpisala 10.000 sterlingov (nominalno \$50.000) nagrade tistemu, ki najde v treh mesecih sled za osebo, ki je umorila 14 policistov od 30. julija m. l. do danes.

London. — Iz Dublina poročajo, da namerava republikanska vlada ustanoviti svoja lastna sodišča na Irskem in prejeti sodnike, ki jih je imenovala angleška vlada.

D'Annunzio organizira novo armado na Reki?

Trst, 25. jan. — Narodni svet na Reki je pooblastil d'Annunzija, da naj uvede pristalno vojaško službo in pozove pod orožje pet letnikov državljanov. D'Annunzio je sam zahteval, da se mu poveri ta oblast v pričo nevarnosti, ki se mahaja Reka vsoled pogajanja italijanske vlade z Jugoslavo. Toda kljub konspiraciji ne bo d'Annunzio dobil več kot par tisoč mož.

Italijanski antikomunisti so ne- strpni.

Rim. — "Giornale d'Italia" kritizira vlado, ker je privolila, da se Jugoslaviji podaljša čas za končni odgovor glede na načrt za rešitev jadranskega vprašanja. List zahteva, da se takoj izvede londonski pakt.

Ženska je prvi ruski sovjetski poslanec v Italiji.

Rim. — Dopeša iz Moskve poroča, da je sovjetska vlada imenovala Angeliko Baklanovo kot sovjetsko diplomatsko zastopnico v Italiji.

Ebert in Noske sta izgubila tobož

Berlin. — Ebert, predsednik nemške republike, in Gustav Noske, domobranski minister, sta tožila urednika lista "Satyr" zaradi razgaljanja časti, ker je bila v listu karikatura, katere je smešila ves nemški kabinet, toda izgubila sta tobož. Sodnik je razsodil, da je treba v demokratični republiki pričakovati več svobode, kot si pa domisljujeta Ebert in Noske. Karikatura je predstavljala skupino zverjadi z glavami vseh članov vlade, pod katero je bil napis "Naša menažerija." Ebert je bil naslikan kot divji merjasec, Noske kot opica, Erberger kot kameleon itd. Ostali ministri niso tožili.

Odkrito zlato v Uralih.

London. — Iz Moskve javljajo, da so sovjetski inženirji našli nove plasti zlute rude na dveh krajih v Uralnem gorovju. Inženirji pravijo, če bi bili takoj na razpolago potrebni stroji za rudnike, se produkcija zlata v Rusiji poveča na 60 odstotkov v dveh letih.

Kako je končal Kolčak.

Harbin, Mandžurija. — Tukaj sledi kratek pregled dogodkov v Irkutsku, ki so se odigrali nekaj časa in takoj po padcu Kolčakove vlade.

21. decembra 1919 so bili odstranjeni pontonski mostovi z reke, ki je umrzovala. Pri tem delu je bilo izgubljenih več mostov. Železniška postaja na levem bregu reke je bila odrezana od mesta in dva dni pozneje (23. dec.) so socialni revolucionarji zasedli postajo in oklicali svojo vlado. Kolčakove čete so hotele bombardirati postajo z nasprotno strani reke, toda zavezniški zastopniki so preprečili bombardiranje in odredili nevtralno zono na postaji.

28. decembra so Čehi prevzeli kontrolo nad železnico v Krasnojarsku in Novosibirsku in 28. dec. so

postrežnice ameriškega Rdečega križa in vsi inozemci zapustili Krasnojarsk.

30. decembra so Kolčakove čete po dvanajsturnem boju potlačile revolucijo v Irkutsku. Istega dne se je približal mestni vlak s kozaki hetmana Semenova, katerega so socialni revolucionarji poglani v beg. Dne 31. decembra so socialni revolucionarji ponovno napadli Kolčakove čete v Irkutsku.

1. januarja je prišlo v mesto 200 japonskih vojakov, da varujejo inozemce in pomagajo in pomagajo izprazniti mesto. Zavezniški zastopniki so poverili Čehom varstvo nad Kolčakom.

5. januarja je ameriški konzul Harris dospel s postrežnicami in drugim ameriškim osebjem Verhitudinsku odkoder je 11. jan. odpotoval v Harbin.

Istočasno so se spopadli Čehi s Semenovimi kozaki v Mesovaji, kjer so vplenili oklopni vlak in ujeli 1000 kozakov.

12. januarja so se ameriške čete sprijele s Semenovimi Kozaki v Verhitudinsku. Trije Američani so bili ubiti. Kozaki so pobegnili in Američani so vplenili njihov oklopni vlak.

Še nekaj o avstrijsko-čehoslovski alijanci.

Ženeva, Švica. — Z Dunaja javljajo, da je bila ustanovljena alijanca med Avstrijo in Čehoslovakijo, ki je naperjena proti Ogrski. Pogodba alijance določa, da Avstrija ne bo povečala svoje vojaške organizacije brez odobrenja Čehoslovaške vlade in v slučaju vojne med Čehoslovakijo in Ogrsko, bo Avstrija pomagala prvi z orožjem in drugim bojnim materijalom. Čehoslovakija se je tudi zavezala, da bo pomagala Avstriji z vojaškimi četami dobiti nazaj nemške kraje v zapadni Ogrski.

Ogrski monarhisti protestirajo s kostimi sv. Stefana.

Budapešta. — Tukaj se vrše dnevne demonstracije in protesti proti zavezniškim mirovnim pogojem. Pred par dnevi so v protestnem obhodu po ulicah nosili kosti sv. Stefana ob navzočnosti duhovščine in aristokracije, ki je korakala v dolgi procesiji.

Angleški aristokratje so veseli, ker Holandija ne da Viljema.

London, 25. jan. — Vest, da je holandska vlada zavrnila zahtevo entente za izročitev bivšega kraljevskega je naravnost razveselila oficijelne kroge v Londonu. Videti je, kakor da se je Angleškem odvalila velika skala od trca in to je dokaz, da oficijelna Anglija ni nikdar marala za obnavljanje proti Viljemu in da bi bila v veliki zadregi, če bi se Holandija odzvala zahtevi zavezniškov. Kakor je siliti, bo poslana nova nota mizozemski vladi, ampak le zato, da se še nasuje peska v oči tistim lehkovernim, ki res mislijo, da je ententnim vladam toliko za kaznovanje propadlega nemškega cesarja.

Pariz, 24. jan. — Holandska nota, ki je bila sinoči objavljena, se glasi, da holandska kraljica ni podpisala mirovne pogodbe, oziroma nima Holandija nič opraviti s pogodbo, ki določa, da se bivši nemški cesar postavi pred mednarodno sodišče, in vsled tega ni moralno niti postavno obvezana ugoditi zahtevi zavezniškov. Dalje pravi nota, da Holandija tudi ni med strankami, ki imajo voditi proces proti Hohenzollernu, in radi tega jo veže pravilnost, narodna čast in sveta dolžnost, da ne krši starih holandskih tradicij, ki dajejo begunom mednarodnih konfliktov svobodno pribežališče.

Skandinavski socialisti-obojsajo boljševike.

Stockholm. — Na skandinavskem delavskem kongresu je bila sprejeta rezolucija, ki obsoja boljševizem. Rezolucijo je predložil Hjalmar Branting, vodja švedskih socialistov.

Biwabik, Minn. — Cenjeni mi rojaki in bratje "Slovenske delavske podpornice zveze" Vsoled moje beže in boleznem sem prisiljen se obračati na vas, da mi priložite na pomoč s prostovoljnimi darovi. Že tri leta ne morem hoditi ali sedeti, ker sem paraliziran in se mi suši hrtenica. Beže je sedaj pripeljal na vrhunc, ker od društva "Slovenske delavske podpornice zveze" bom dobil še 4-krat po 15 dolarjev, t. j. 60

dolarjev podpore in potem je podpora izčrpana. In ta vsota bo komaj zadostovala za zdravnika in zdravila in jaz sem prepuščen sam sredi in usmiljenim srecem rojakov. Valed tega sem primoran se obrniti na vašo usmiljeno arca, dragi mi rojaki in bratje "Slovenske delavske podpornice zveze," da mi priskočite na pomoč v moji skrajni bedi in nesreči. Vaak najmanjši dar bom sprejel z največjo hvaležnostjo. — Doma sem iz vasi Dobropolje na Dolenjskem, po domače Prečnikov in moj namen je iti poleti v staro domovino k svojem. Vsi prostovoljni prispevki naj se pošiljajo na naslov: John Shuster, Box 317, Biwabik, Minn. — Se enkrat najlepša hvala že vnaprej vsem darovalcem. — John Shuster.

POTREBUJEMO 75 DEKLET

za zavijanje sladkorja, lahko čisto delo, dobra plača. Izkusnost ni potrebna. Delavni čas od 8:30 do 5:30.

I. J. BRACH & SONS

215 W. Ohio St. (Factory No. 3) Chicago, Ill.

POTREBUJEMO 150 DEKLET

za zavijanje in pakiranje sladkorja, stalno delo, dobra plača. Dobre delavske razmere. Izkusnost nepotrebna. Delavne ure od 8:30 do 5:30. 44 ur na teden.

I. J. BRACH & SONS

543 No. Franklin St. Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

delavke pri živalnih strojih, izvežbane za življenje pokrival za vozove, šotorov itd.

Vprašajte pri H. Channon Co. (4 nadstropje) 150 N. Market St., Chicago, Ill.

SESTRE!

All ste zdrave, krasne, vesele kot vam je namenjen dar narave? Ako ne, tedaj, prišite po naša poljska, katere vam posljemo nastoj, in se počistite. JUVITO LABORATORY, Dormont Branch 111, Pittsburgh, Pa.

POZOR! ROJAKI POZOR!

Vse bakse katere je naša tvrdka prejela, so odposlane Januaria 17 z parnikom ARGENTINA, Vašim rojakom na Krajnsko in Jugoslavijo.

Mr. Leo Štrukel član naše tvrdke, odpotoval je s to pošiljateljvjo v stari kraj in bode lično prisoten pri izročanju blaga.

Mr. Štrukel ostane v Ljubljani 6 mesecev in bode sprejemal idošče pošiljateljv za, izročanje, prejemanikom.

Sedaj je najboljši čas za Vas, da pomagate vašim sročjem z obliko, čevlji in drugim potrebnim, glede tega pošljite v kratkem Vaše bakse na našo adresu.

Teža bakse do 1000 funtov 14c.

Prihodnjo pošiljateljv odposljemo v dveh tednih.

ŠTRUKEL & HORAK

European Trading & Export Co.

88 Ninth Ave. Cor. 16 str.

New York City.

NAUČITE SE IZ SKUŠNJE

DRUGIH,

kako imate varovati sebe.

Veliko tujcev v New Yorku je bilo obsojenih od takih ljudi, ki se pozivljajo, da so profesionalni v teh delih. Da obvarujete sami sebe pred takimi ljudmi, je zelo pomembno, da se prej prepričate pri The Central Mercantile banki v New Yorku, katere princip je varovati pred zgubo obresti in pri pošiljanju denarja v Evropo, menjavo denarja, prijeti z novo vlogo, kupovanju parobrodskih listov, preskrbeti pojni list, plačevanju davka in enakih stvarih, ki so vam v korist.

Ako želite prihraniti vaš trdo prisluženi denar, je torej v vašo korist, da se poslužite gornjih navodil in prišete na

THE CENTRAL MERCANTILE BANK OF NEW YORK.

68 Fifth Ave., New York, N. Y.

POTREBUJEMO

delavke pri živalnih strojih. Dekleta izučimo šivanja raznega platnenega blaga na strojih s gonilno silo. Dobra plača za čas učenja in kmalu povišanje. Vprašajte

H. Channon Co. (4 nadstropje) 150 N. Market St. Chicago, Ill.

DEKLETA IN ŽENE

potrebujemo za delo v pralnici, dobra plača. Vprašajte v pralnici: Blackstone Hotel, Michigan Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

izurjene strojnike na "Brassiera" in za žensko spodnji obleko.

Dobra plača—svitla tovarna.

Form Fit Brassier Co.

230 So. Franklin St.,

sedmo nadstropje.

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

delavce pri "Waukegan & Klee Yard Indiana" 6 So. Canoe St., Chicago, Ill.

Prosta vožnja.

POTREBUJEMO

pomoč za zasnamovati in isbirati kakor tudi drugo delo v pralnici. NEW METHOD LAUNDRY, 4422 W. Madison St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

delavce za nakladanje in izkladanje blaga. Vprašajte pri: C. E. I. R. R. (General Foreman) 55th 12th St., blizu Clark Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

dekleta za pri "punch press" in "doodging" stroju in delo pri mazah.

Boys Needle Co.

4343 Ravenwood ave.

Chicago, Ill.

POTREBUJEMO DEKLETA

v starosti nad 18 let za tovarniško delo. Lahko zaslužijo \$15.00 na teden. Pol dne dela ob sobotah.

UNITED STATES GLASS CO.

Factory F

Ninth & Bingham Sts., S. E. Pittsburgh, Pa.

POTREBUJEMO

ljudi za delo na lesnem skladišču, za štetje, merjenje, izbiranje lesa, vznike in druge delavce.

Dobra plača, stalno delo. Oglasite na Lincoln St. vrstih in uprašajte za urad superintendenta.

EDWARD HINES LUMBER COMPANY 2431 So. Lincoln St. Chicago.

POTREBUJEMO 50 DEKLET

za vlaganje v led, zavijanje in pakiranje sladkorja, stalno delo, dobre delavske razmere. Delavni čas od 8:30 do 5:30, 44 ur na teden. Izkusnost nepotrebna.

I. J. BRACH & SONS

311 E. Illinois St. (Factory No. 1) Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

20 deklet za ravnanje masla; mi preskrbimo delavno obleko. Dobra plača. Oglasite se pri:

THE NUCCA BUTTER COMPANY.

28th & Kilbourne Ave., Chicago.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2687-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODBOR.

Predsednik Vincenz Calmar, podpredsednik Anton Hraat, Box 140, Cannonsburg, Pa., sedeni gl. tajnik Math Turk, tajnik bolniškega oddelka Paul Berger, blagajnik Anton Terbovec, upravitelj glavnega oddelka Filip Godina.

POROTNI ODBOR.

Jože Ambrožič, predsednik, Box 351, Cannonsburg, Pa., John Underwood, 480 Mar St., Springfield, Ill., Martin Zelcenkar, Box 276, Barberton, Ohio, Jos. Radič, Box 432, Smithton, Pa., Frank Sumrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODBOR.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2687-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VZGODNO OKROŽJE: Rudolf Pletersich, Box 436, Bridgeville, Pa.

ANTON RADIČ, Box 73, Wick Haven, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugoslovd.

Leo Kuhar, Box 248, Gilbert, Minn., za severozapad.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 15617 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio, Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn., Jos. Kalan, 1007 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenz Calmar, Jože Ambrožič in Matt Petrovič.

POZOR! — Korrespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uredu, se vrši tabele: VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE se naslovi: Bolniške tajništvo S. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DEJAVNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednosta vseh so naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse prišleke glede potovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prišlji na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: Jože Ambrožič, Box 351, Cannonsburg, Pa.

Vse prišleke proti uredništvu glavnice se naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi prišlji in drugi listi, navedena, oglaš, naročila in optik vseh, kar je v zvezi s glavnim jedrom, naj se pošilja na naslov "Prosveta", 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

RESNICA

je, da mnogi ne vedo, kje bi namogli biti naj- omoje, najhitreje in najugodnejše potrošeni tako glade DENARNIH POŠILJATEV, kakor tudi POTOVANJA v stare domovine, — in

RESNICA

je, da se vse to doseže pri vzostrečno primani in pod drčevnim nadzorstvom se nakajajeti bančni tvežbi.

EMIL KISS,

katere se naš dvajset let pošilja našim ljudem denar v stare domovine in ima vedno najnižjo ceno.

Denarne cene se sedaj zelo nestalne, vsoled česar mi letih ni moglo oglašati. Priprani so boditi, da bodete dobili za svoj denar VEDNO najvišjo vrednost.

POTNIKOM SE PRESKRBE VSA URADNA DOVOLJENJA ZA POTOVANJE BREZPLAČNO!

VSAKO PO TEJ TVRDKI IZVRŠENO DELO JE POPOLNOMA GARANTIRANO!

Za vsa potrebna pojasnila obrnite se na:

EMIL KISS, BANKER,

133 Second Ave., cor. 8th St., New York, N. Y.

SPREJEMA HRANILNE VLOGE IN PLAČA 4% OBREŠTI!

VENDAR ENKRAT

PRVI DIREKTNI PAROBROD ZA DALMACIJO!

Cunardov parobrod "PANNONIA" odpluje direktno v Dubrovnik dne 31. januarja. Rojaki, ki se potovati s tem parobrodom, naj bodo v našem uradu v New Yorku še dne 16. januarja. Ni se njim treba ničesar bavit, mi jim vse uredimo v New Yorku. Uporabite to priliko, da se lahko odpravite domov nemoteno brez vsakih nepravil. Seboj lahko vzamete kolikor vam drago prtljage. Vaše (kufre) kufreke pošljite po ekspresu na naš naslov in mi se pobrigamo zanje. Sporočila nam kedar pridete v New York tukaj vas bode poklical na postaji naš človek.

DENAR V STARI KRAJ.

Mi pošiljamo denar v vse kraje naše misle domovine; hitro, točno in ceno. Denar vam jamčimo. Pazite se pred ljudmi, ki vam dajejo več denarja kakor je v resnici vreden. Pošiljamo denar tudi brzojavno, troški za brzojavno pošiljateljv so \$2.50.

Ako si želite kakršenkoli nasveta glede pošiljanja denarja, potovanja v domovino, dobiti svojce sem iz domovine v Ameriko, se vselej obrnite do nas za pojasnila in mi vam dobro, točno in po najnižji ceni ustrezemo.

100 Kron za\$1.10

NEMETH STATE BANK

1597 Second Ave., New York, N. Y.

10 E. 22nd Street, New York, N. Y.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

SLOVENSKE DELAVCE VABIJO V TUJINO.

"Naprej" piše: Zaupniki iz dežele nam pišejo, da se razni črnači in tuji agenti trudijo dobiti slovenske delavce in kmete za delo v tujini, zlasti v Belgiji, Angliji in v porušenih delih Francije. Namen teh agentov je prozoren. S pomočjo slovenskih delavcev, ki se jih vabi v tujino za mamljivimi ponudbami, z lažnjivimi obljubami pa lahkem delu in velikem zaslužku, hočejo obnoviti porušene dele Francije in Belgije, vzpostaviti v korist francoskih bankirjev in eksploatirjev izvrstno se rentirajoče premeščenike v Vogezih, Argonih in drugod. V to svrhu iščejo sedaj delavce povsod, zlasti pa med takozvanimi poraženimi narodi, in ker pristižajo menda k tem tudi Slovenci zato so se hlapci francoskega kapitalizma zatekli urno tudi v naše kraje, v nadi, da dobe veliko naših delavcev za svoja nečedna spektakulistična podjetja.

Nepobitne dokaze imamo, da so vse njihove lepe obljube le pesek v oči, da hočejo na tak način izvabiti naše delavce v Francijo, kjer bi jih potem izročili na milost in nemilost raznim izkoriščevalcem, kjer bi bili brez vsake zaščite. Nele, da ne bi imeli naših delavci od tega nobenega dobička, v nevarnosti bi bilo tudi njihovo življenje.

Ne glede na to, moramo tudi sploh odločno protestirati proti temu, da smatra francoski kapital tudi naše ljudi za svoje Kitajce, in - čudimo se, da ni deželna in centralna vlada še nikdar ukrenila proti eksponentom antantnih kapitalistov na naših tleh. Če ne bo temu kmalu konec, bo mozaropotali brez pardona.

Dovolj se je že izražalo slovenske delavce na vseh koncih in krajih sveta, ker se je prejšnja avstrijska vlada za nje tako malo brigala. Sedaj pa ne pojde več. Niti delavci in kmeti v Nemški Avstriji in Nemčiji se niso dali prevarati od teh agentov. Menda bi zato radi z večjo areto delali pri nas.

Slovenske delavce in dninarje opozarjamo tem potom na nevarnost, ki jim preti. Naj ne sprejme nihče dela v Franciji, Belgiji, itd. Tudi pri nas je treba marljivo obnoviti, ne samo materijalno, marveč tudi politično na svoji zemlji za svojo udobnost in za svoje pravice.

Slovenski delavci, pozor!

IN ZOPET DR. ŠUSTERŠIČ.

Dolgo se ni ničesar slišalo o dr. Šusteršiču, glavnemu stebri klerikalne stranke pred in med vojno. Sedaj pa čujemo, da se je dr. Šusteršič mudil v Italiji, kjer je bil pridno na svojem "delu". "Riječ SHS" namreč poroča iz Beograda, da so črnogorski poslanci po zanesljivih informacijah dognali, da je dr. Šusteršič, dobro plačan od Habsburčanov in ekskurzija Nikite, pomagal Nikiti in Italijanom nabirati dobrovoljce za nameravano osvojitve Črne gore, kamor bi se naj "ekskurzal Nikita povrnil kot kralj in vladar. Z denarjem in obljubami se je dr. Šusteršič v ujetniških taborih v Italiji posrečilo tudi med Slovenci pridobiti nekaj najslabših in najomahljivejših elementov, da so se vpisali med črnogorske "dobrovoljce". V političnih krogih je zavičala vsled takih vesti o blyšem slovenskem klerikalnem vodji silna ogorčenost, posebno še tudi vsled tega, ker se je doznalo, da ima Šusteršič v Sloveniji še vedno stike z gotovimi pristaši, ki ga na skrivaj obveščajo o položaju. Vprašanje je sedaj, kdo bi bile one osebe, ki goje še vedno temne naklepe, naperjene proti obstoju naše države.

Tako "Riječ SHS". K temu bi imeli dodati še marsikaj, ker nam le z resnici marsikaj znano. Delovanje Šusteršičeve se ne omejuje le na Italijo, precej trdno je zestrano tudi v Sloveniji - vsaj pri gotovih ljudeh, ki se ne morejo pomiriti. Radi bi prišli do svoje premoči. V tem oziru bi bilo važno vedeti za razgovore, ki so se vršili med Šusteršičevimi zastopniki moškega in ženskega spola in zastopniki ali vsaj eksponenti SHS. Vemo, da se je tu delalo s

širokimi načrti in da se to od strani t. zv. velike slov. ljudske stranke gleda na vse to prijazno mežikaje. Ko bo treba, povemo še več. Zato svetujemo "Slovenec" že sedaj, da o tej stvari pridno molči. Zaklepajte si usta, gospodje! Niti Niti vodijo iz Švice v Nemško Avstrijo, od tu v Ljubljano in iz Ljubljane naravnost na Vatikan.

Nepričakovano navijanje cen.

Ljudstvo je sila potrpežljivo. Ko se je uvelo novo žigosanje denarja, so vladna glasila vpila na vsa usta: "videli boste, kako bodo takoj padle cene, čim je žigosanje končano". A že pred začetkom žigosanja so čutili - skoraj brezizjemno vsi prodajalci, trgovci, prekupci, verižniki itd. - potrebo, da "korigirajo" kar na priori cene "navzgor". Tako je na primer neka bravnjevka s čajnim maslom ceno zvišala od 56 K na 60 K za kilogram ter opravičevala ta zviki s krilatimi besedami: "ja vidjo, 20 procentov moram plačati državi, kdo mi jih povrne!" - Danes ista prodajalica ceni maslo na reči sedemdeset krone. - V ljubljanskih ravstaraacijah, zlasti hotelskih, računajo majhno porejto praznega krompirja 2 K. Ista porejto je do 18. t. m. stala 1 K 40 vin. Utemeljuje se ta povisek s ceno krompirja, katerega kilogram - baje stane 3 K. Ali koliko porejto lahko napravi z ene kile, ko so porejto tako mikroskopično. - Neke odredbe fiksira ceno zemelj, oziroma koščka kruha pri pekih na 30 vin., v gostilnah in kavarnah pa na 40 vin. komad. Stane pa majhna, majhna žemljica ali grizljaj kruha 50-60 vin., in po nekod celo 80 vin. - Boljše vino je stalo še pred novim žigosanjem 20 K, danes pa 22-24 K (1) - Pri Stacu-lu je do 18. t. m. čokolada v izložbi figurirala 20 K komad, danes, 20 t. m. stoji isti komad - 26 K. - To so le majhni primeri, ki pa karakterizirajo moralo gotovih nenastitnih slojev. - Sicer se pa v tem pogledu težko kritizira, vsaj ti lahko vsak zabrusi v obraz: Ja, prijatelj, ali dela država drugače. Glej neutemeljni povisek tobačne in železnike taviše! - Pa moraš obmolkniti. In če vili vsemu še kritiziraš, takoj te zavrnejo; pa pojdi v lačenbersko Avstrijo. - kakor da bi bil pri nas - eldorado. Je za gotovo ljudi, to je res, ali za ljudstvo, za proletarijat, za uradnike - je pri nas lačenberska Slovenija.

Občinski drobni občine mariborske.

Mestni magistrat v Mariboru je izdal svoj 20 in 10 vinarški drobni.

Odškodnina za Srbijo. Beograd.

17. "Pravda" poroča iz Pariza: Iz verodostojnega vira doznava: da bo Srbija v teku enega tedna prejela kot prvi del odškodnine 15 milijonov frankov.

Občinski drobni občine mariborske.

Mestni magistrat v Mariboru je izdal svoj 20 in 10 vinarški drobni.

Odškodnina za Srbijo. Beograd.

17. "Pravda" poroča iz Pariza: Iz verodostojnega vira doznava: da bo Srbija v teku enega tedna prejela kot prvi del odškodnine 15 milijonov frankov.

Perzija.

(Nadaljevanje.)

Po statističnih izkazih je 20 odstotkov za poljedelstvo obdelane zemlje, 20 odstotkov travnikov in pašnikov, 10 odstotkov gozdov in 50 odstotkov pustinj.

Rudarstvo je še zelo v primitivnem stanju, ker so prometna in transportna sredstva popolnoma zanemarjena in je skoro nemiselnost govoriti o kakih modernih transportnih sredstvih. Železnice je v Perziji samo osem milj in električne polnične železnice pa 6 in pol milj. Dobrih cest je okrog 900 milj, ostale so samo steze in karavanske ceste. Iz tega je lahko razvideti, da ne more vspevati ne trgovina, ne obrt ali sploh industrija. Kljub temu, da so Perzijci jako dobri trgovci in imajo veselje do trgovine, se trgovina ne more povzpeti. Poleg slabih transportnih in prometnih sredstev, zelo slab notrajni politični položaj, pomankanje potrebne kapitala in delavcev, pomankanje plovbenih rek in dobrih pristanišč, slaba uprava državnih dohodkov, visoka carina, ovira razvoj trgovine. Trgovina, kolikor jo je v Perziji, je večinoma v rokah Armejcev in perzijskih židov. Uvozna in izvozna trgovina je pa, vsa v rokah Evropejcev.

Največje trgovsko mesto je Tabris, kamor dovažajo karavane izdelke, ki so namenjene za izvoz in v to mesto dovažajo evropejski trgovci svoje blago. Tukaj se izvrši domačega vsa trgovina z evropejskimi trgovci. Izvažajo vse blago skozi Kavkazijo v mesto Tiflis, kjer potem naložijo na parnike. Izvoz v Evropo je bil prezahteven pred svetovno vojno na 66 milijonov štiristo tisoč dolarjev letno. Koliko je bilo izvoženega blaga na vzhod, pa ni nobenih pravih statističnih podatkov. Izvažali so največ surovo svilo, svilnate odpadke, tobak, opij, preproge, pregrinjala, surove kože, pomušno sadje, bombaž, kaviar, razne žive živali, pšenice, ječmen, razne dišave in ribe. Uvažali so pa sladkor, čaj, volnene izdelke, razne tkanine, petrolej, razna barvila, železne izdelke, vžigalice, jeklo in železo, orožje in steklene izdelke. Za trgovino so velike važnosti brzogajne zvezde, katere je izpeljala angleška vlada. Glavna brzogajna zveza pelje iz Tiflisa v Ispahan, Sirac do Perzijskega zaliva in do tu dalje v vzhodno Indijo. Ta zveza je dolga 3191 milj in ima 77 postaj. Pošta je bila organizirana še l. 1874, ki je pa jako nezanesljiva. Denarni sistem po evropejskem sistemu je bil vpeljan šele l. 1879.

(Nadaljevanje.)

POTOP. Zgodovinski roman.

Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

"Pravijo," reče Zagloba, "da ga tudi gospod Sapieha rad pije v družbi. Ni nikako čudo; vsak vrl človek si ga rad privoščil. . . Samo izdajice, ki niso naklonjeni domovini, se boje vina in medice, da ne bi izbleknili in pijanosti svojih namenov. Radzivil pije brezov sok, po smrti pa bo pij smolo. Že naprej vem, da se bova dobro sporazumela s Sapieho, ker vsa si tako podobna kakor jedno konjsko uho drugemu, ali kakor par škorenj. Vrha tega je on prvi načelnik, jaz pa sem drugi, toda pripraviti hočem vse tako, da najde, kadar pride, vse pripravljeno. Velika breme leži na moji glavi, toda kaj hočem? Ako nihče drugi ne ugotovi misliti na domovino, pa misli na njo ti, stari Zagloba, dokler ti še srce bije v prsih. Najslabše pa je, da nimam pisarne. "Čemu bi vam bila, oče, pisarna?" vpraša Skretuski.

"Čemu pa ima kralj svojega tajnika; čemu so pri vojskah polkovniki pisarji. Treba bo poslati koga v mesto, da mi preskrbi pečet."

"Pečati! . . ." ponovi presenečen Redzijan in gre s čimdalje večjim spoštovanjem za Zagloba. "A kaj bode pečatili, gospod?" vpraša Volodijevski.

"V tako zaupni družbi me že še lahko tikaš, Mihael. Jaz ne bom pečatil, pač pa moj pisar. . . To si zapišite na nos!"

Pri teh besedah pogleda Zagloba navzgor tako strogo, da skoči Redzijan kar s klopi.

"Le poslušajte me, čemu mi ho pisarna," nadaljuje Zagloba. "Naprej vam je treba vedeti, da te nezdore, ki so prišli nad domovino, so po mojih mislih samo nasledki razkošja. . . Medice, gospod Mihael! . . . Pravim razkošja, ki nas prešinja kakor kuga. Toda v prvi stvari je vlad krivovercev čimdalje več, takih, ki zaničujejo s pravo vero vred tudi našo najsvetlejšo patrono, katero mora po pravici zelo žaliti takšna čast. . ."

"Da, resnica je!" se oglase vsi ob enem. "Desidenije so se prvi pridružili sovražnikom, in kdo ve, če ga uprav oni niso priveli k nam!"

"Z velikim hetmanom litevskim na čeln!"

"Nu, tudi v vojskovodstvu, kjer mi je čast biti načelnik, je mnogo krivovercev, kakor na primer v Tikotinu in drugih mestih. Da torej pridobimo blagoslov božji našemu podjetju, izdam povelje, da se mora vsak, ki živi v zmoti v treh dneh vrniti k pravi veri, onim pa, ki tega ne učinijo, se ima zarubiti imetje."

Tovariši so pogledovali z začudenjem drug drugega. Vedeli so, da Zaglobi ne manjka razsodnosti in zvišaj, niso se pa nadejali, da bi Zagloba bil tak politik ter anal tako temeljito soditi javne zadeve.

"Pa še poprašujete," reče zmaganost Zagloba, "odkud dobim denar za vojsko! . . . S konfiskacijami pridejo vsa Radzivilova posestva v last vojske."

"Vprašanje pa je, ali bo tudi pravica na naši straži?" omeni Volodijevski.

"Danes so taki časi, kdor ima sčeljo, ima tudi pravico. A kako pravico pa imajo Švedje in vsi ti sovražniki, ki rasgrajajo v mejah ljudovlade!"

"Prav imate!" odvrne s prepričanjem Mihael.

"Toda tega še ni dovolj!" zakliče razvnmajose za Zagloba.

"Drugi poziv je treba poslati plemstvu vojskovodstva podčeskega in sosednjih dežel katere še niso v sovražniških rokah, naj se zbere kakor ob času črne vojske ter brez odloga dšpe semkaj s svojo družino, ki nam bo služila za pehoto. Vem, da bi mnogi že davno bili prišli, toda oni čakajo pisma in naposled poveljnika. Sedaj imajo oboje. . ."

"Vi zares imate toliko razuma kakor veliki kraljevi hetman!" zakriči Volodijevski.

"Medice, gospod Mihael! . . . Tretje pismo pošljemo k Hovanakemu, naj se pobere brez odloga k vragu, če ne, ga zapodimo iz vseh mest in gradov. Resnica, sedaj sede že mirno na Litvi ter se ne dotikajo nobenega gradu, za to pa jezijo Zoltankovi kozaki v oddelkih naokrog ter odraja narod. Naj jih pridrži na uzdi, sicer se jih lotimo mi."

"Kajpada, da lahko to učinimo," reče Jan Skretuski. "Vaj naša vojska ne bo lenuharila."

"Jaz sam sem že mislil na to in še danes pošljem k Volkovskemu nove ogledne čete. . . Tretje pismo nameravam pisati našemu preljubljivemu kralju, da ga potolažimo v žalosti in nesreči. . . Naj izve, da se še nahajajo ljudje, ki so pripravljeni stati pri njem do poslednje kaplje krvi. . ."

VABILO!

NA VELIKO VESELICO,

katere priredi

SLOV. PEVSKO DRUŠTVO JUGOSLAVIJA

kot proslavo obletnice društvenega obstanka

v soboto dne 31. januarja 1920

v dvorani Slovenskega Delavškega Doma, v Mehanu, (Johnstown), Pa.

Na vsporedu so izbrane lepe slovenske pesmi, ki jih bode zapel

svaki zbor, poleg tega bode uprisorjena kumična igra enodejanka

"ČEVLJAR CEMERL"

katera bode napravila gledalcem mnogo zabave in smeha, po igri sledi ples in prosta zabava.

Začetek veselice točno ob 7:30 zvečer.

Preskrbljeno bode vsestransko za čajne in lačne s okusnimi

jedi in hladino pijačo.

Rojaki in Johnstowna in okolice, vdeletite se polnočestveno te

redke zabave!

Vsem vesel dobrodošli klife!

Naj se vsaj s tem potolaži naš dobi oče, naša jagelonska kri, ki se mora potikati sedaj po svetu. . . Na. . ."

Pri teh besedah se zapre Zaglobi govorica, ker ga je imel že v glavi, naposled pa zastoka od žalosti nad kraljevo usodo in Mihael isto tako. Solzil se je tudi Redzijan, ali vsaj kazal, da se solzi, oba Skretuska pa sta pobesila glave ter se dela mlače.

Nekaj časa je vladala tišina; naenkrat pa pograbi Zagloba jezo. . .

"Kaj meni mar mejni grof?" zakriči. "Ako je on sklenil zvezo s pruskimi mesti, pa naj gre sedaj na bojno polje proti Švedom, naj se ne giblje na obe strani; naj učini to, kar mora učiniti vsak zvest najemnik v obrambo svojega gospodarja in dobrotnika."

"Kdo ve, če se še ne postavi na stran Švedov?" reče Stanislav Skretuski.

"On da bi se postavil na stran Švedov? V slučaju mu jaz prvi odrečem prijateljstvo! Pruska meja ni daleč in vrhu tega se zgane nekoliko tisoč sabelj na moj poziv! On ne bo vodil Zaglobe za nos. Kakor me tukaj vidite, kakor sem načelnik te vrle vojske, tako gotovo ga obiščem z ognjem in mečem. . . Ako tukaj nimamo živeža, dobro, najdemo ga dovolj v pruskih žitnicah."

"Presveta Mati!" zakriči razvnet Redzijan. "Velmožni gospod se lahko postavite po rohu celo kronanim glavam. Nihče vam ne vdrži!"

"Tako mu napišem pismo: Gospod, mejni grof! Dovolj dolgo nas že draži s svojim majjim repom, dovolj je že zavidanj in spletk! Nastopi proti Švedom, če ne te jaz osebo obiščem v Prusiji. . . Dajte sem črnilo, perjo in papir! Redzijan, ti pa ponesi pismo."

"Jaz?" vpraša najemnik iz Vlasche vesel, da je dobil tako naročilo.

Toda predno so prinesli Zaglobi črnilo, peresa in papir, se začne pred hišo trušč in krik, in tolpe vojakov se prikažejo pred okni. Nekateri so kričali živo, drugi upli kakor Tatarji Zagloba gre s tovariši pogledat, kaj se godi.

Pokazalo se je, da so pripeljali one topove, o katerih je pripovedoval Zagloba. Ono so jih zagledali vojaki, so kričali na vse grlo "živijo!"

Gospod Stenpalski, gubernator mesta Belostoka, pristopi k Zaglobi ter izpregovori:

"Jasnovemozni poveljnik! Od onega časa, ko je zapisal gospod maršal kneževino litevske človek nevenljivega spomina, svoja imetje za vzdrževanje titonskega gradu, sem jaz bivši oskrbnik tega imetja, zvesto in pošteno obračal vsó najemnine v prosephe tega gradu, s čemur se lahko skažem z zapiski pred vno ljudovlado. Tako sem delal nad dvajset let, oskrboval sem oni grad s smodnikom, topovi in hrano ter smatral svojim največjim skrbem to, da se je porabljal vsak groš edino le v to svrhu, za kar ga je namenil maršal velike kneževine litavske. Ko pa je postal vladar, sprememba titontinski grad največja podporo sovražnikom domovine v tem vojvodstvu, sem se vprašal: kaj li dalje podpiram sovražnika? Ni li mar moja dolžnost, da oddam dohodke vsega leta v vaše roke?"

"Da, to je vaša dolžnost. . . de resnobno Zagloba."

Samo jedne stvari vas prošim, velmožni gospod," nadaljuje oskrbnik, "da mi daste v navzočnosti cele vojske pisмено potrdilo, da sem v istini oddal vse dohodke z vašim posredovanjem ljudovladi."

Zagloba prikima z glavo v znamenje, da je s tem zadovoljen, ter jame takoj pregledovati zapisnik.

Pokazalo se je, da je bilo tam še skritih razun topov tri sto nemških mušket, v precej odobrem stanju, dve sto moskovskih čakunov za pešce za obrambo obzidja in nasipov ter šest tisoč gotovine.

"Denar se razdeli med vojsake," reče Zagloba, "kaj pa naj počnem s puškami in čakuni. . ."

Po teh besedah pogleda naokrog, obrne se k Oskerki in nadaljuje:

"Vzemite ta denar ter sestavite polk pehote. Tu je dokaj Radzivilovih ubežnikov. . . Ako je teh premalo za jeden polk, naberite jih med mlinarji. Gospodje!" doda po kratkem molčanju, "sedaj imamo denar in orožje; to pomeni, da bomo imeli tudi hrano. . . Takšen je začetek moje ga poveljnika."

"Živel!" zakriče vojaki.

"Sedaj pa, gospodje in fantje, skočite urno v vasi po krampe lopate in motike! Napravimo bojni tabor, drugi Zbrazh. Ne sramujte se dela, ne ozirajte se na stanove in službe, katere drugače zavzemate. . ."

Po teh besedah je šel poveljnik v svoje stanovanje. "Spremljali so ga urnebesni, veseli klci vojakov."

"Resnica, ta človek ima glavo na pravem koncu," reče Skretuskemu Volodijevski. "Vse se vrši v boljšem redu."

THINGS THAT NEVER HAPPEN

Copyright.

NEKAJ, KAR SE NIKDAR NE ZGODI.

Pek: Ali ne bi vi, dečki, hoteli nekaj teh čokoladnih kolačkov? Zelo so dobri in gorki, pravkar sem jih vzel iz peči.

Deček: Ne, hvala! Mi se ravnamo po nauku naših mamic in ne jemo ničesar med kosilom in večerjo.

Iščem dobro gospodinjso

v svrhu žentive, staro od 33 do 40 let z nekoliko premoženjem, bodisi dekle ali vdova ne oziram se na enega otroka, ker imam tudi jaz enega otroka, ki ji je pa že odrakčen. Zahteva se popis rojstnega kraja. Lepa prilika za pravo in dobro žensko. Moj naslov je "VDOVEC", 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Jan. 27. 28.)

POTREBUJEMO

50 deklet za delo v tovarni. Plača \$16.00 na teden za čas učenja. \$20.00 do \$23.00 za delo od komada.

American Insulated Wire and Cable Co.

954 W 21st St. Chicago, Ill.